

HOẰNG PHÁP CHO THANH THIẾU ĐỒNG NIÊN QUA KHÓA TU MÙA HÈ

ĐD.Ths. Thích Thiên Ngộ *

1. Đặt vấn đề

Ngày nay, trước những bước phát triển kinh tế của thời đại công nghệ 4.0, dẫn đến biến động xã hội và làm cho đời sống thanh thiếu đồng niên bị ảnh hưởng, một số bạn trẻ đánh mất lý tưởng sống và học tập của mình. Trong hoàn cảnh đó, môi trường “Khóa Tu Mùa Hè” tổ chức tại các chùa được xem là lý tưởng và khả quan cho tuổi trẻ học tập và rèn luyện đạo đức nhằm có một đời sống chân, thiện, mỹ. Trước những ưu tư ấy, Hoằng pháp qua tổ chức khóa tu mùa hè cho thanh thiếu đồng niên với mục đích tạo môi trường giáo dục lành mạnh cho các em có cơ hội học tập Phật pháp và kỹ năng sống để trở thành một Phật tử chân chánh, một công dân tốt cho xã hội là điều hết sức cần thiết. Bởi lẽ, tuổi trẻ là lực lượng nòng cốt và những mầm mống tương lai để xây dựng và phát triển đất nước Việt Nam ngày càng vững mạnh. Mặt khác, nếu giáo dục rèn luyện tuổi trẻ có một đời sống đạo đức sẽ góp phần xây dựng một xã hội ổn định và hòa bình.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Nội dung hoằng pháp cho thanh thiếu đồng niên qua khóa tu mùa hè

Hoằng pháp cho thanh thiếu đồng niên được thực hiện qua hai nội dung cơ bản đó là các chủ đề Phật pháp và các chủ đề kỹ năng sống xã hội.

* Ủy viên Ban Trị sự GHPGVN huyện A Lưới, tỉnh Thừa Thiên Huế.

2.1.1. Chủ đề Phật pháp

Phật pháp là môn học không thể thiếu dành cho khóa sinh trong các khóa tu mùa hè. Đây là giáo lí của Đức Phật chỉ dạy những phương pháp tu tập nhằm đoạn trừ phiền não hướng đến cuộc sống bình an và hạnh phúc.

Một số chủ đề Phật pháp có thể thuyết giảng cho khóa sinh như sau: Tam quy ngũ giới; Ý nghĩa ăn chay; Lợi ích tụng kinh, niệm Phật; Ý nghĩa và phương pháp hành thiền; Tứ nhiếp pháp; Ý nghĩa lục hòa trong đời sống; Con đường tu tập qua Tam vô lậu học; Nhân quả nghiệp báo trong đời sống; Ý nghĩa lễ Vu lan và cách báo hiếu cha mẹ; Ý nghĩa kinh một số bài kinh, luật, luận vận dụng vào đời sống; Vận dụng triết lý đạo Phật vào cuộc sống cho tuổi trẻ...

2.1.2. Chủ đề kỹ năng sống xã hội

Kỹ năng sống là những kỹ năng mang tính tâm lý xã hội và kỹ năng về giao tiếp được vận dụng trong các tình huống hàng ngày để tương tác có hiệu quả với người khác và giải quyết có hiệu quả những vấn đề, những tình huống của cuộc sống hàng ngày, giúp con người sống vui vẻ, có ý nghĩa hơn [5].

Bên cạnh các chủ đề Phật pháp, ban tổ chức có thể mời giảng viên các trường Đại học thuyết trình một số chủ đề kỹ năng sống xã hội như: Kỹ năng giao tiếp, thuyết trình. Kỹ năng xử lý căng thẳng; Kỹ năng phòng chống bạo lực học đường, bạo lực gia đình; Kỹ năng phòng chống ma túy, phòng chống tội phạm, tệ nạn mại dâm và HIV/AIDS; Biện pháp chăm sóc sức khỏe, an toàn thực phẩm; Tâm lý trị liệu để điều trị bệnh trầm cảm; Tìm hiểu về pháp luật, an toàn giao thông...

Như vậy, các chủ đề Phật pháp nhằm trau dồi kiến thức Phật học và phương pháp tu tập. Các chủ đề kỹ năng sống mang lại cho khóa sinh những kỹ năng sống thực tiễn hàng ngày, xây dựng cuộc sống an lạc và giải thoát.

2.2. Hình thức hoàng pháp cho thanh thiếu đồng niên qua khóa tu mùa hè

Dựa vào chương trình tu học của một số khóa tu mùa hè và khóa tu tuổi trẻ. Từ đó, bài tham luận đề xuất các hình thức hoàng pháp cho thanh thiếu đồng niên như sau:

Thứ 1: Hoằng pháp qua lời pháp thoại của Giảng sư

Giảng pháp là hoạt động đặc trưng và đặc lực cho bất cứ loại hình Hoằng pháp nào. Đây chính là một con đường của giáo dục Phật giáo. Giảng pháp được xem là con đường cơ bản nhất, thuận lợi nhất và có hiệu quả nhất giúp cho thế hệ trẻ thanh thiếu đồng niên chiếm lĩnh được nội dung học vấn, tự rèn luyện để hoàn thiện nhân cách:

- Giảng pháp là con đường thuận lợi nhất giúp khóa sinh với tư cách là chủ thể nhận thức chiếm lĩnh được hệ thống tri thức khoa học.
- Giảng pháp là con đường cơ bản hình thành và phát triển ở khóa sinh năng lực hoạt động trí tuệ, tư duy sáng tạo.

Ví dụ: Khi giảng bài “Ý nghĩa Tam Quy Ngũ Giới”, Giảng sư áp dụng phương pháp đàm thoại và giảng giải để phân tích và giải thích cho khóa sinh hiểu được ý nghĩa của Tam quy và Ngũ giới. Mục đích của bài học giúp khóa sinh hiểu được ý nghĩa của quy y Tam Bảo và năm giới để thực hành trong đời sống.

Tóm lại, hoạt động giảng pháp sẽ truyền trao, cung cấp cho khóa sinh hệ thống giáo lý Phật giáo, giúp họ lĩnh hội và hình thành nhân cách cũng như đạo đức của một người Phật tử.

Thứ 2: Hoằng pháp qua thời khóa tụng kinh, niệm Phật, hành thiền

Tụng kinh, bài sám, hành thiền và niệm Phật... là công phu không thể thiếu của một người Phật tử. Thông qua các thời khóa tụng kinh làm cho khóa sinh hiểu lời Đức Phật dạy và rèn luyện tâm trí an tịnh, sáng suốt.

Khóa sinh được Giảng sư hướng dẫn vào chánh điện thực hiện nghi thức lễ Tam bảo. Các thời khóa tụng niệm trong khóa tu có nhiều ý nghĩa thiết thực cho khóa sinh. Khi lễ Tam bảo ta tưởng niệm đến công hạnh của chư Phật, sự diệu dụng của Pháp và đức tánh thanh tịnh của chúng Tăng. Tụng bài văn sám hối là sám hối các tội lỗi phiền não do sáu căn đã gây tạo làm cho ba nghiệp thanh tịnh, sáng suốt. Niệm hồng danh chư Phật, Bồ tát làm cho tâm an trú trong chánh định. Hành thiền giữ cho tâm được chánh niệm.

Như vậy, qua thời khóa lễ Phật tụng niệm đã rèn luyện cho khóa sinh tăng trưởng tâm chánh niệm và tỉnh giác.

Thứ 3: Hoằng pháp qua thực tập nghi thức quá đường

Quá đường là một nghi thức không thể thiếu trong thiền môn.

Thông qua nghi thức quá đường, Giảng sư hướng dẫn cho khóa sinh thực tập ăn cơm trong chánh niệm, thể hiện ý nghĩa tĩnh lặng và thực hiện phép tam đề ngũ quán.

Phần cơm trong nghi thức quá đường được chia làm 4 phần. Đầu tiên dâng cúng Tam bảo để thể hiện lòng tôn kính, thứ hai là xuất sanh có nghĩa là bố thí cho chim đại bàng và cô hồn, thứ ba lưu phạn là dành một phần cơm cho những người làm công quả và người nghèo đói, phần thứ tư mình mới thọ dụng. Trong lúc ăn phải giữ chánh niệm, tỉnh giác.

Buổi lễ quá đường diễn ra trang nghiêm và chánh niệm, chư Tôn đức giúp khóa sinh thực tập chánh niệm, thể hiện sự tri ơn và báo ơn ngay trong bữa ăn của mình. Nếu hành giả nghiêm trì và cẩn thận trong bữa ăn như vậy, phước và đức phát sinh và tăng trưởng.

Thứ 4: Hoàng pháp qua tổ chức hoạt động văn hóa Phật giáo

Khi nói đến văn hóa Phật giáo là nói đến những vẻ đẹp tinh thần trong cộng đồng nhà Phật. Là hình thức hoạt động mọi người tìm hiểu những giá trị về văn hóa Phật giáo, để lĩnh hội tri thức và kiến thức những mang giá trị tinh thần của Phật giáo.

Tổ chức đêm “thắp nến tri ân” để cho khóa sinh tưởng nhớ đến tứ trọng ân của người Phật tử, đặc biệt công ơn sinh thành của cha mẹ.

Tổ chức các cuộc thi văn nghệ cho khóa sinh hát về nhạc Phật giáo, báo hiếu cha mẹ...giúp khóa sinh thư giãn vui chơi và giải trí.

Tổ chức thi “đố vui Phật pháp” cho khóa sinh như thi rung chuông vàng, rung chuông trí tuệ giúp khóa sinh tăng trưởng kiến thức Phật học .

Những hoạt động này có tác dụng hoàng pháp rất tích cực đó là giúp cho khóa sinh hiểu biết và tăng trưởng kiến thức về văn hoá Phật giáo.

Thứ 5: Hoàng pháp qua tổ chức hoạt động thanh niên

Trong những khóa tu dài ngày và điều kiện cho phép, Ban tổ chức có thể tổ chức các hoạt động thanh niên cho khóa sinh. Đây là những hoạt động rèn luyện thân tâm với các nội dung như: truyền tin, mật thư, giấu lối đi, phương hướng, ước đặc, gút dây, lều trại, v.v... Các hoạt động này thường tổ chức thông qua trò chơi lớn, trò chơi nhỏ cho khóa sinh.

Thông qua hoạt động này, các khóa sinh vận dụng và rèn luyện tâm trí, vì tính đặc thù khi trao truyền và học bộ môn này phải dựa

trên cả 3 phương diện đó là: phương thức thực hiện – công dụng – ứng dụng. Chỉ có tay quen, hiểu biết vững, sự tập trung tâm ý thì mới có hiệu năng và đó chính là tạo dựng những hình ảnh năng động trong cuộc sống của tuổi trẻ, đó chính là rèn thân, rèn tâm.

Trong hoạt động thanh niên hàm chứa đầy đủ tất cả những gì cần trang bị cho khóa sinh để giáo dục: Đức từ bi – hỉ xả – kiên nhẫn – tháo vát – tự lập và rèn luyện, thể nghiệm đời sống của mình qua lời Phật dạy. Đồng thời là chìa khóa để vận động thể dục, khai mở trí dục, hướng đến đức dục.

Tóm lại, thông qua những hình thức hoàng pháp trên giúp cho thanh thiếu đồng niên lĩnh hội tri thức qua ba bước tu tập gọi là Tam học “văn- tư-tu” trong Phật giáo. Văn là quá trình nghe, học và tiếp thu kiến thức. Tư là tư duy, nghiền ngẫm và chọn lọc các kiến thức sau khi tiếp nhận. Tu là quá trình thực hành và vận dụng các kiến thức ấy vào trong thực tiễn của cuộc sống.

2.3. Phương pháp hoàng pháp cho thanh thiếu đồng niên qua khóa tu mùa hè

Theo nghiên cứu của Phan Thị Hồng Vinh trong giáo trình “*Giáo dục học*” [3], có nhiều phương pháp giáo dục như đàm thoại, giảng giải, nêu gương.... Từ đó, đề tài tham luận đề xuất các phương pháp Hoàng pháp cho khóa sinh trẻ tuổi như sau:

2.3.1. Phương pháp đàm thoại

Đàm thoại là một trong những phương pháp giáo dục được áp dụng phổ biến trong quá trình Hoàng pháp nói riêng và giáo dục nói chung. Theo Phan Thị Hồng Vinh, đàm thoại là phương pháp trò chuyện chủ yếu giữa nhà giáo dục và người được giáo dục về các chủ đề có liên quan đến các chuẩn mực xã hội nói chung, các chuẩn mực đạo đức, pháp luật, thẩm mỹ nói riêng bằng một hệ thống các câu hỏi do nhà giáo dục chuẩn bị trước [3, tr.73].

Thông qua đàm thoại, khóa sinh có cơ hội giải thích, đánh giá những sự kiện, hiện tượng liên quan đạo đức đời sống thực tiễn, rút ra kết luận cho bản thân. Hình thành phát triển xúc cảm tích cực đối với các chuẩn mực xã hội. Giáo dục niềm tin, phát triển ý thức cá nhân theo chuẩn mực xã hội.

Phương pháp đàm thoại thực hiện theo các bước sau:

- Chuẩn bị: Giảng sư giới thiệu chủ đề, xây dựng hệ thống câu hỏi, giao nhiệm vụ cho thanh thiếu đồng niên.

- Tiến hành đàm thoại: Giảng sư nêu lên chủ đề, mục tiêu, nội dung và đặt câu hỏi cũng như trò chuyện với thanh thiếu đồng niên.

- Kết thúc: Giảng sư nhận xét, rút ra kết luận và đánh giá buổi đàm thoại.

Ví dụ: Khi tọa đàm chủ đề “Ý nghĩa ăn chay và tu hành”, Giảng sư cho khóa sinh đặt câu hỏi và trả lời.

Như vậy, đàm thoại là phương pháp có sự tương tác giữa Giảng sư và khóa sinh, giúp họ nhận thức rõ vấn đề Phật học một cách tường minh.

2.3.2. Phương pháp giảng giải

Giảng giải là phương pháp được các Giảng sư áp dụng khi gặp bài giảng mang tính thuyết trình. Theo Phan Thị Hồng Vinh, giảng giải là phương pháp trong đó nhà giáo dục dùng lời nói để giải thích, chứng minh các chuẩn mực xã hội đã quy định, nhằm giúp cho người được giáo dục hiểu và nắm được ý nghĩa, nội dung, quy tắc thực hiện các chuẩn mực này [3, tr.75].

- Thông qua giảng giải, giúp khóa sinh lĩnh hội tri thức về các chuẩn mực xã hội một cách khoa học, rõ ràng qua sự phân tích, giải thích của Giảng sư.

- Khi sử dụng phương pháp giảng giải, Giảng sư phải giảng giải, rõ ràng khúc chiết, lập luận chính xác logic, có dẫn chứng cụ thể. Nhận xét, rút ra kết luận và đánh giá quá trình giảng giải.

Ví dụ: Khi giảng bài “ Ý nghĩa lục hòa trong đời sống”. Giảng sư sử dụng ngôn từ để giải thích, chứng minh cũng như phân tích rõ ý nghĩa của lục hòa, cũng như giá trị của nó trong đời sống thực tiễn. Thông qua bài giảng này, khóa sinh xác định được ý nghĩa của lục hòa trong đời sống.

Tóm lại, giảng giải là phương pháp giáo dục giúp khóa sinh hiểu rõ về các vấn đề Phật học một cách căn bản.

2.3.3. Phương pháp nêu gương

Nêu gương là phương pháp nêu lên tấm gương tốt hoặc xấu, giúp khóa sinh nhận thức đúng vấn đề cần được giáo dục. Theo Phan Thị

Hồng Vinh, nêu gương là phương pháp dùng tấm gương sáng của cá nhân hoặc tập thể để kích thích những người được giáo dục học tập và làm theo [3, tr.76].

- Phương pháp nêu gương, giúp khóa sinh phát triển năng lực phê phán, đánh giá hành vi người khác và rút ra kết luận cho bản thân. Học hỏi tấm gương tốt, tránh những tấm gương xấu, hình thành niềm tin về các chuẩn mực xã hội quy định.

- Khi sử dụng phương pháp nêu gương trong hoàng pháp cho khóa sinh, Giảng sư lựa chọn những tấm gương điển hình, phù hợp với và có tính khả thi đối với khóa sinh. Khi nêu gương Giảng sư khuyến khích khóa sinh liên hệ thực tế, nêu những tấm gương cần học tập, sau đó rút ra kết luận ứng dụng trong thực tiễn.

Ví dụ: Thông qua mẫu tiên thân “ Lòng hiếu thảo của chim oanh vũ”, Giảng sư nêu lên tấm gương và công hạnh của Đức Phật trong tiền kiếp quá khứ cho các em khóa sinh noi theo.

Như vậy, thông qua nêu gương giáo dục khóa sinh rèn luyện ý chí, sự kiên định và tinh tấn.

2.3.4. Phương pháp yêu cầu sự phạm

Yêu cầu sự phạm hay còn gọi là phương pháp giao việc để cho khóa sinh thực hiện theo yêu cầu của Giảng sư. Theo Phan Thị Hồng Vinh, yêu cầu sự phạm là phương pháp nhà giáo dục lôi cuốn người được giáo dục vào các hoạt động đa dạng với những công việc nhất định, với những nghĩa vụ cá nhân và xã hội nhất định mà người được giáo dục phải hoàn thành [3, tr.78].

- Phương pháp yêu cầu sự phạm, giúp khóa sinh hình thành những hành vi, thói quen phù hợp với công việc được giao, có kinh nghiệm ứng xử trong các mối quan hệ.

- Khi sử dụng phương pháp yêu cầu sự phạm, Giảng sư đưa ra những công việc cụ thể và phù hợp với khóa sinh. Khi thực hiện Giảng sư cần theo dõi, giúp đỡ cho khóa sinh hoàn thành công việc. Sau khi thực hiện thì cần đánh giá, nhận xét kết quả một cách công khai.

Tóm lại, phương pháp yêu cầu sự phạm là giao việc cho khóa sinh thực hiện, sẽ hình thành kỹ năng làm việc nhóm và giao tiếp.

2.3.5. Phương pháp tập luyện

Tập luyện là phương pháp giáo dục được áp dụng đối với các vấn

để thực hành. Theo Phan Thị Hồng Vinh, tập luyện là phương pháp tổ chức cho người được giáo dục được thực hiện một cách đều đặn và có kế hoạch các hoạt động nhất định, nhằm biến những thói quen ứng xử ở người được giáo dục [3, tr.79].

- Thông qua tập luyện, tạo điều kiện cho khóa sinh có môi trường hoạt động thực tiễn để trải nghiệm, hình thành hành vi ứng xử phù hợp với chuẩn mực xã hội.

- Khi áp dụng phương pháp tập luyện, Giảng sư giúp cho khóa sinh nắm rõ cách thức và quy tắc tập luyện. Sau khi tập luyện Giảng sư cần kiểm tra, hành vi tập luyện của khóa sinh.

Như vậy, tập luyện giáo dục ý chí kiên trì các hành vi trở thành thói quen trong cuộc sống cho khóa sinh.

2.3.6. Phương pháp thi đua

Thi đua là phương pháp giáo dục giúp khóa sinh có động lực trong quá trình rèn luyện đạo đức và học tập. Theo Phan Thị Hồng Vinh, thi đua là phương pháp thông qua các phong trào tập thể nhằm kích thích khuynh hướng tự khẳng định ở người được giáo dục, thúc đẩy họ đua tài gắng sức, hăng hái nỗ lực vươn vị trí lên hàng đầu và lôi cuốn người khác cùng tiến lên giành thành tích cá nhân hay tập thể [3, tr.84].

- Phương pháp thi đua, kích thích nhu cầu khẳng định bản thân, nỗ lực hết mình tham gia vào các hoạt động thi đua của khóa sinh, tạo môi trường tích cực và hiệu quả giúp khóa sinh tự nhận thức, đánh giá bản thân.

- Khi sử dụng phương pháp thi đua, phải có mục tiêu rõ ràng, thiết thực, cụ thể. Tiến hành thi đua phải sáng tạo, mới mẻ, lôi cuốn khóa sinh tham gia. Đánh giá kết quả tường minh, công khai, chính xác.

Như vậy, thi đua là phương pháp kích thích, tạo động lực thúc đẩy quá trình học tập của khóa sinh.

Qua đây, cho ta thấy rằng mỗi phương pháp đều có ưu và nhược điểm riêng, không có phương pháp nào là tuyệt đối và tối ưu mà cũng không có phương pháp là nhược điểm hoàn toàn. Tùy theo trường hợp và đối tượng mà áp dụng các phương pháp giáo dục linh hoạt và thích hợp để có hiệu quả trong hoàng pháp cho khóa sinh.

2.4. Đề xuất một số giải pháp hoàng pháp cho thanh thiếu đồng niên qua khóa tu mùa hè

Dựa vào cơ sở lý luận của đề tài “Hoàng pháp cho thanh thiếu đồng niên qua khóa tu mùa hè” thông qua một số nội dung, hình thức và phương pháp hoàng pháp.

Dựa vào điều kiện thực tiễn tổ chức khóa tu mùa hè cho tuổi trẻ của Ban Hoàng pháp Trung ương, Ban Hoàng pháp các tỉnh, huyện của GHPGVN. Bài tham luận đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác hoàng pháp qua khóa tu mùa hè như sau:

- Ban Hoàng Pháp Trung ương và Ban Hoàng pháp các tỉnh có sự quan tâm chỉ đạo sâu sát đến Ban tổ chức các khóa tu mùa hè, khóa tu tuổi trẻ.

- Tăng cường tổ chức các khóa tu mùa hè đến các vùng sâu, vùng xa, biên giới hải đảo và các nước hải ngoại nhằm tạo điều kiện cho thanh thiếu niên ở các vùng đó có môi trường tu tập rèn luyện.

- Tăng cường tổ chức các khóa tu tuổi trẻ vào các thời điểm thuận lợi trong cả năm như các ngày lễ Phật giáo, thứ bảy và Chủ nhật chứ không riêng gì mùa hè nhằm tạo cho khóa sinh có môi trường tu tập thường xuyên hơn.

- Thịnh các vị Giảng sư trong Ban Hoàng pháp Trung ương, Ban Hoàng pháp tỉnh đến thuyết giảng trong các khóa tu nhằm nâng cao chất lượng lời pháp thoại đến với khóa sinh và tạo mối liên kết với Ban tổ chức.

- Lồng ghép các chuyên đề Phật pháp và kỹ năng sống vào chương trình khóa tu nhằm nâng cao kiến thức giáo lý Phật đà và các kỹ năng sống cho khóa sinh.

3. Kết luận

Hoàng pháp cho thanh thiếu đồng niên qua tổ chức “Khóa Tu Mùa Hè” là một việc làm hết sức cần thiết trước bối cảnh hội nhập và toàn cầu hóa xã hội như hiện nay. Nhằm tạo cho khóa sinh trẻ tuổi có môi trường học tập thân thiện và rèn luyện nếp sống đạo đức thông qua học tập Phật pháp và các chuyên đề kỹ năng sống cũng như có cơ hội tưởng nhớ và đền đáp tứ trọng ân của người Phật tử, giúp thanh thiếu đồng niên vừa có cơ hội phát triển trí tuệ, vừa được tô bồi đạo

hạnh, tăng trưởng lòng từ bi, trở thành người Phật tử chân chánh. Như vậy, chúng ta sẽ góp phần nâng cao công tác Hoàng Pháp cho thanh thiếu đồng niên nói riêng và hoàng pháp của GHPGVN nói chung.

Với tư cách cá nhân, con xin được chia sẻ vài ý kiến về công tác Hoàng pháp cho thanh thiếu đồng niên qua khóa tu mùa hè. Bài tham luận nếu có gì thiếu sót, kính mong chư Tôn đức từ bi hoan hỉ. Kính chúc hội thảo thành công tốt đẹp.

Nam mô thường hoan hỉ Bồ tát ma ha tát.

Tài liệu tham khảo

[1]. Ban Hoàng pháp Trung ương (2003), *Phật học cơ bản* - tập 1, Nxb. Tôn giáo, Hà Nội.

[2]. Trần Thị Hương (2017), *Giáo trình Giáo dục học đại cương*, Nxb. ĐHSP TP HCM.

[3]. Phan Thị Hồng Vinh (2017), *Giáo trình Giáo dục học - tập 2*, Nxb. ĐHSP, Hà Nội.

[4]. Thích Phước Tiến (2015), *Kỹ năng hoàng pháp*, Nxb. Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh.

[5]. Online: https://vi.wikipedia.org/wiki/Kỹ_năng_sống.